

Κ Α Π Ο Υ Α (Κ Α Π Π Α)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΙΟΥΦΑ

Ἰερέως

Ὡς πρὸς τὸν Βόλον δίδομεν τὴν κάτωθι περιγραφὴν τοῦ Ἀνιήλ Φιλιππίδου γράφοντος κατὰ τὸ 1791.

«Κάτω ἀπὸ τὴν Μακρινίτζα δύο τρία τέταρτα τῆς ὥρας εἶνε ὁ Γόλος, τὰ περισσότερα τὰ σπίτια ἀπάνω εἰς λόφους καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ ὅπου ἐκτείνεται ἕως ἐδῶ, καὶ τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὴν πεδιάδα ὅπου ἀρχίζει ἀπ' ἐδῶ. Αὐτὴ ἡ χώρα ἔχει 700 σπίτια ὅλα χριστιανικά· οἱ ἄνθρωποι μετέχουν ὀλίγο ἀπὸ τὰ ἥθη τῶν γειτόνων τους Μωαμεθανῶν, ἐπικίνδυνοι εἰς ταῖς διατριβαῖς τους καὶ συμπόσια, φιλήδονοι καὶ κλίνουν καὶ ὀλίγο εἰς τὴν ἀσωτία. Ἡ τοποθεσία του εἶνε χαριεστάτη καὶ ἔχει καὶ δίνει καὶ αὐτὴ ἕνα θῶρι θαυμάσιο ὄντας εἰς πλαγινὰ κατάφυτα ἀπὸ διάφορα δένδρα καὶ λεύκας ὑψηλόταταις.

Ἀπὸ τὴ χώρα καὶ κάτω ἐκτείνεται ἕνας κάμπος γεμάτος καὶ αὐτὸς ἀπὸ διάφορα δένδρα κάρπιμα καὶ ἄκαρπα καὶ εἶνε μέρος τῶν τούρκων τοῦ Κάστρου, μέρος τῶν Γολιωτῶν· τὸ μέρος τῶν τούρκων ἔχει καὶ πύργους καλοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ἔρχονται καὶ ξεκαλοκαιριάζουν οἱ τούρκοι· αὐτὸ τὸ μέρος ὀνομάζεται Περιβόλια. Τὰ σπίτια τοῦ Γόλου

Ὁρκὸς τοῦ Ἀλῆ πρὸ τῆς νεκρᾶς μητρὸς του.

λου εἶναι καὶ αὐτὰ ὅλα πέτρινα, πολλὰ εἶνε ὑψηλά με δύο πατώματα καὶ ὠμορφα καὶ μάλιστα ὅσα κτίζονται τώρα.

Κάτω ἀπὸ τὸ Γόλο μιά ὥρα καὶ παραπάνω εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης εἶνε τὸ κάστρο τοῦ Γόλου μικρὸ καὶ δυνατὸ με ἕνα λιμένα ἐξαίρετο· ἡ τοποθεσία τοῦ κάστρου ὅπου εἶνε σκάλα ὅλης τῆς Ἄνω Θετταλίας, τὸ ἀπαιτοῦσε νὰ εἶνε μιά πόλι μεγάλη καὶ ἐμπορική, μὰ εἰς τὴν Τουρκία δὲν πρέπει νὰ ζητᾶ τινὰς ἕνα τέτοιο· οἱ τούρκοι φυλάγοντας τὸ πνεῦμα τῶν προγόνων τους πασχίζον πάντοτε νὰ ἐρημώσουν καὶ τὸν τόπο τους καὶ ὄχι νὰ τὸν φικιάνουν. Ἐδῶ καὶ κάθε Σάββατο γίνεται παζάρι. Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ κάστρου κοντὰ μιά ὥρα εἶνε τὰ ἐρείπια τῆς Δημητριάδος ἀπάνω εἰς ἕνα λόφο μεγάλο καὶ πετρώδη αὐτὸς ὁ τόπος ὀνομάζεται Γορίτσα. Μέσα εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴ εἶνε καὶ ἕνα ἐρείπιο ἐκκλησίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ μιά στέρνα ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἱερὸ ἀρκετὰ βαθειά, εἰς τὴν ὁποία τὴν ἡμέρα τῆς εορτῆς εὐγαίνει ἅγιασμα καὶ μαζώνονται δι' αὐτὸ ἀπὸ ὅλα τὰ πέριξ.

Αὐτῆς τῆς πόλεως τὸ ὄνομα λαμβάνει καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, ὁ ὁποῖος πρωτῆτερα ἦταν ἐπίσκοπος καὶ τώρα εἶνε μερικὰ χρόνια ὅπου ἐπροβιβάσθη εἰς ἀρχιεπίσκοπο. Πρωτῆτερα καθόνταν οἱ ἐπίσκοποι εἰς τὸν Γόλο καὶ εἰς ἕνα μοστῆρι ἀπάνω εἰς ἕνα λόφο, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀκόμη Ἐπισκοπή, τώρα ὅμως ἀπὸ ταῖς ἐνόκλησαις τῶν τούρκων κάθονται εἰς τὴ Ζαγορά·»

Εἰς τὰς ὑπαιρέας τῆς Πίνδου καὶ κατὰ τὴν νοτιαν ἐσχαιαν τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος εἶναι κτισμένον τὸ ἄσημον σήμερον χωρίον Καππᾶ. Ἀριθμεῖ περίπου ἑκατὸν οἰκογενείας, καὶ ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὸν τέως δῆμον Ἰθάμης τῆς Ἐπαρχίας Καρδίτσης. Ἡ Καππᾶ πρὶν ἀπὸ 46 χρόνια (1917) ἦτο κτισμένη πλησίον τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ χειμάρρου Μέγα. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν κτίσθηκε μᾶλλον μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21, καὶ ὅταν ἡ Θεσσαλία κατεκτήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, ἡ Καππᾶ ἐγίνε τσιφλίκι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βελῆ-πασᾶ χάριν τοῦ ὁποῖου ἡ περίφημος κυρά-Βασιλικὴ ἐκτίσε πλησίον τοῦ χωρίου βρῦσιν, ἡ ὁποία μέχρι σήμερον φέρει τὸ ὄνομά της, «Βασιλική». Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ εἶναι ἄγνωστον πόσους καὶ ποίους ἀφέντες ἠλλαξεν, γνωστὸς εἶναι μόνον ὁ τελευταῖος ποῦ ἐλέγετο Δερβίς-μπέης, ὅστις καὶ ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἐφέντη Χρηστάκη Ζωγράφον—ἀριθμοῦσε δὲ τότε ἔνδεκα οἰκογενείας. Ἡ σημερινὴ θέσις τοῦ χωριοῦ Καππᾶ ἐπελέγη, διότι πολλὰς φορὰς ὁ Μέγας ἐξεχειλίξεν καὶ τὰ νερά του εἰσέρρεον εἰς τὸ χωριὸν καὶ προεκάλουν ζημίαις. Κυριωτέρα ὅμως αἰτία ἦτο ἡ ὑδρευσις καθ' ὅτι εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν πηγάζει ὁ περίφημος Νιάζος με τὸ δροσερὸ νερό. Ὅπως παραδίδεται ἀπὸ γενεὰς εἰς γενεάν, τὰ περισσότερα οἰκοδομικὰ ὑλικά — ἰδίως πέτρες —, ποῦ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ χωριοῦ εἰς τὴν νέαν θέσιν, προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Καππᾶ, ποῦ εἶχε τὸ ὄνομα Καπούα. Οὔτε ἡ Ἱστορία οὔτε ἡ παράδοσις διέσωσε πολλὰ στοιχεῖα περὶ αὐτῆς. Ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας Καπούας εὐρίσκεται βορειότερον τῆς σημερινῆς Καππᾶς, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ εἰρημένου χειμάρρου καὶ παρὰ τὴν θέσιν «Πετρές». Κατὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐκεῖ ἀγρῶν, ἐκτὸς τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν, εὐρέθησαν πολλὰκις νομίσματα τῆς Μακεδονικῆς καὶ Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ὡς καὶ εἶδη γυναικείας καὶ ἀνδρικήας ἀμφιέσεως. Ἡ ἔκτασις τὴν ὁποίαν κατελάμβανεν ἡ ἀρχαία Καπούα δεικνύει ὅτι ἦτο ἀξιόλογος πόλις ἐφάμιλλος τοῦ Φαναρίου. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ καὶ τὸ ὅτι αὐτὴ ἦτο ἔδρα Ἐπισκοπῆς με τὸν τίτλον «Καπούας καὶ Φαναρίου» ἡ ὁποία διέλαμψε κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ σχεδὸν τῆς Τουρκικῆς κατοχῆς (1382-1587). Ὁ βυζαντινολόγος Ν. Γιαννιόπουλος εἰς τὸν «Νέον Ἑλληνονομνῆμονα» ἀναφέρει ἔνδεκα Ἐπισκόπους με τὸν τίτλον «Καπούας καὶ Φαναρίου», ἀλλοῦ «Καπούας» μόνον, ἢ «Καπούς».

Παραθέτομεν τὸν κατάλογον.

ΔΑΜΙΑΝΟΣ 1382.

ΙΩΑΣΑΦ ὁ Μετεωρίτης. Πιθανὸν ἀδελφὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Σλαύων καὶ Ρωμαίων Στεφάνου Δουσάν.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ. Ἀδελφὸς τοῦ ἁγ. Βησσαρίωνος. Οὗτος εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ ἐν λόγῳ ἁγίου ἀναφέρεται ὡς ἐξῆς: «Ὁ ἅγιος Βησσαρίων εἶχε συναντιλαμβανόμενον ἐν πᾶσι καὶ τὸν αὐτοῦ ὁμαίμονα, τὸν ὀσιώτατον Ἰγνάτιον Ἐπίσκοπον Καπούας καὶ Φαναρίου.»

ΠΑΥΛΟΣ 1454 (Οὗτος ὡς Καπούας μόνον).

ΜΑΡΚΟΣ, ἀγνώστου χρονολογίας.

ΙΕΡΟΘΕΟΣ (Καπούας 8η Νοεμβρίου 1547).

ΜΑΡΤΥΡΙΟΣ 1558.

ΓΑΒΡΙΗΛ 1565.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Α΄ος 1570-1571.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Β΄ος (Καπούας καὶ Φαναρίου, 1584).

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (Καπούας καὶ Φαναρίου, 1587).

Κατὰ τὴν μαύρην διὰ τὴν πατρίδα μας τουρκικὴν κατοχὴν ἡ Καπούα παρήκμασε. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ ὅτι ἀπὸ τὸ ἔτος 1601 παύει ὁ τίτλος Καπούας καὶ Φαναρίου.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Κουτσιαρί (νῦν Ἰτέα) Καρδίτσῃς τῷ 1906. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἀνεμίχθη εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς Συνεταιριστικῆς ἰδέας ἀγῶνας, συνεχίσας τὴν παράδοσιν τοῦ ἀδελφοῦ του Δήμου, ὅστις ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς τῆς Ἐνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν Καρδίτσῃς. Διετέλεσε Πρόεδρος Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν Καρδίτσῃς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐξ Ἄλμυροῦ τῆς Θεσσαλίας, γεννηθεὶς τὸ ἔτος 1878. Δημοδιδάσκαλος εἰς τὸν Ἄλμυρον. Ἀνεμίχθη εἰς τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν. Διετέλεσε Γεν. Ἐπιθεωρητῆς τῶν γεωργ. συνεταιρισμῶν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Ἡ δρᾶσις του ἀφήκεν ἀπτά ἀποτελέσματα εἰς τὸν σύγχρονον ἑλληνικὸν συνεταιρισμὸν. Ἀπέθανε τῷ 1933.

Μερικὴ ἄποψις ἀποθηκευτικῶν συγκροτημάτων προτύπου Γ.Π. Συνεταιρισμοῦ Παραποτάμου Σγαρίου - Τρικάλων

Ἡ Ἐνωσις αὕτη τῶν Συνεταιρισμῶν μας πραγματοποιεῖται πρὸ ὀκταετίας, ἀριθμεῖ ἑκατὸν ἐβδομήκοντα μέλη καὶ ἔκαμε μεγάλας προόδους μετὰ Πρόεδρον τὸν Δήμαρχον Δημήτριον Βασιλ. Μπούγαν καὶ μέλη τοὺς 1) Στέφανον Ζάχον, 2) Σωτήριον Γεωργολιόν, 3) Γεώργιον Λιακατσίδαν καὶ 4) Ἡλίαν Ἀθάνατον, οἵτινες ἀποτελοῦν καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Ἡ ἔδρα τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀποτελεῖ κέντρον Συγκεντρώσεως καὶ διαδόσεως γεωργικῶν προϊόντων καὶ Ἐφοδίων μετὰ εὐρύτεραν προοπτικὴν διὰ τὸ μέλλον, ὥστε καὶ

τὰ μέλη του νὰ ἐξυπηρετοῦν μετὰ εὐρύτερας συναλλαγᾶς μεταξὺ διαφόρων παραγωγικῶν Ὄργανισμῶν καὶ τὴν περιφέρειαν γενικώτερον δι' οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν καὶ ἐκπολιτιστικὴν πρόοδον. Ὑφίστανται αἱ ἀναγκαῖαι προϋποθέσεις καὶ διὰ τὴν ἰδρυσιν Παραρτήματος Ἐνώσεως καὶ Ἀγροτραπέζης. Πρωτοστατήσαντες εἰς τὴν ἰδρυσιν τοῦ Συν)σμοῦ 1) Δημήτριος Βασ. Μπούγας, 2) Δημήτριος Γεωργ. Καλυβιώτης, 3) Στέφανος Η. Ζάχος 4) Νικόλαος Κ. Πύλιος, 5) Γεώργιος Δ. Καρατσέρμος, 6) Γεώργιος Α. Λέφας καὶ 7) Γεώργιος Στεφ. Τζίκας.

Ἀντιπρόσωποι Δασικοῦ Συνεταιρισμοῦ Καρδίτσῃς

